

ταύτ' εἶναι καὶ ἰδίαι καὶ δημοσίαι, τῶν τὸν βίον ἀ-
διάργοντα παρέχον αὐ εἶναι κατὰ πάντας θεοὺς
καὶ τὴν ἀνθρώποις δοποβλέπειν, οὐχ ἡμίσηται δ'
κατὰ τίμω τε ἀπόρον, καὶ τὸν πῦδος, καὶ τοὺς
ζῶντας.

Has omnes ob causas cum publicæ tum
privatæ rei, & ipsius diuini numinis respec-
tu & hominum gratia, cordi & curæ e-
runt cuique in primis, vxor, liberi, pa-
rentes.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
οἰκονομικῶν
τὸ Β.

ARISTOTELIS
De cura rei familiaris, seu admini-
stratione domestica,
LIBER SECVNDVS.
CAPVT I.

Κεφάλαιον α.

Τὸν οἰκονομῶν μέλλοντα τίνα
χρῆσθαι, δεῖ τὸ τί ποῦν, οὐδ' αὖ
προσχεματεύεται, μὴ ἀπείρατος ἴ-
χνη, καὶ τῆ φύσιν διφυῖ ἔξῃ, καὶ τῆ προσερίσει
φιλδοπόντα καὶ δίχασμον. ὅτι γὰρ αὐ ἀπὸ τοῦ-
των ἴδι μέρῃ, πολλὰ διαμαρτῆσται, πᾶσι δ'
προσχεματίας μὴ μεταχρῆσίζεται. οἰκονομῶν
δὲ εἰσι τέσσαρες, ὡς ἐν τύπῳ διήκοντα τὰς γὰρ
διήσας εἰς τῶν ἐμπροσθε δὴρῶσιν, βα-
σιλικῆ, σατραπικῆ, πολιτικῆ, ἰδιοτικῆ. τοῦ-
των δ' ἐμῆς ἐν ἑνὶ καὶ ἀπλοῦς αἰτία, ἢ βασιλι-
κῆ ποιηλοτάτη δ' ἐν ἑνὶ καὶ ἑξῆς, ἢ πολιτικῆ ἑλα-
χίστη δ' ἐν ἑνὶ καὶ ἰδιοτικῆ, ὅτι κληνα-
θεῖν ἑνὶ καὶ πολλὰ δὴμῆλαι ἀναρχῶν ἔστιν.
ὅσα δὲ μέγιστα δ' αὐτῶν ἑκαστῶν συμβαίνει,
ταῦτα ὅπως ἐπὶ ἑνὶ ἑνὶ ἔστιν. ὡς ἔστιν ἑνὶ τοῖ-
νω τίμω βασιλικῶν ἰδῶν, ἔστι δὲ αὐτῆ
διωμάτῃ ἑνὶ τὸ κατόλου, εἶδη δ' ἔχουσα
τίμημα, πᾶσι νόμισμα, πᾶσι τὰ ἐξαρχῶν, καὶ
πᾶσι τὰ εἰσαρχῶν, πᾶσι τὰ ἀναρχῶν. ἰδι-
κῶν δὲ ἑκαστῶν ἑνὶ, πᾶσι τὰ νόμισμα, λέγω,
ποῖον, καὶ ποῖο τῆμον ἢ ὀλιγον ποιητέον. πᾶσι δ'
τὰ εἰσαρχῶν καὶ ἐξαρχῶν, πῆτε, καὶ τίνα
παρὰ τῶν σατραπῶν ἐν τῆ ταγῆ ἐκλαβόντι
αὐτῶν ἑκαστῶν διαπίθεσται, πᾶσι δ' τὰ ἀ-
νομάματα, τίνα πειρατέον, καὶ ποῖο καὶ πο-
τερον ὀλιγον νόμισμα εἰς τὰς δαπαίας, ἢ αὐ-
τῶν νομισματικῶν. δευτέρων δ' ἐν τῶν σατρα-
πικῶν, ἔστι δὲ ταύτης εἶδη ἑξῆς τῶν προσῶδων.
ἑπὶ γῆς, ἑπὶ δ' ἐν τῆ γῆρα ἰδῶν γρουθῶν,
ἑπὶ ἐμπροσθεν, ἑπὶ τῶν, ἑπὶ βουσιματῶν,
ἑπὶ τῶν δῆμων. αὐτῶν δὲ τῶν προσῶν ἑνὶ
καὶ κοπέσει, ἢ ἑπὶ τῆς γῆς. αὐτῶν δὲ ἐ-
στὶν μὴ οἱ μὲν ἐκφόρον, οἱ δὲ δεκάτην
προσεγερθῶσι. δευτέρων δὲ, ἑπὶ τῶν ἐ-
δῶν γρουθῶν, ἑπὶ ἑνὶ χρεῖστον, ἑπὶ δὲ ἀργῶρον,
ἑπὶ δὲ χαλκῶς, ἑπὶ δὲ ὅποια δὴματι γίνεσθαι.

VI rem domesticam quam-
piam vero modo administra-
turus est, eum neque locorum
in quibus negotia geret, igna-
rum, & natura ingeniosum, & proposito
laboriosum atque iustum esse oportet. Ex
his enim quicquid defuerit, in tractatio-
ne susceptorum negotiorum plurimum
peccabitur. Sunt autem formæ admini-
strationis domesticæ, vt in informatione
quadam res distinguatur, quatuor: nam
cæteras in istas incidere reperiemus: Re-
gia, satrapica, ciuilib, priuata. Harum ma-
xima & simplicissima est Regia. Varia au-
tem præ cæteris ac facillima, ciuilib. At
priuata, minima illa quidem est, sed & ip-
sa admodum varia. Atque esse multa in-
ter has communia necesse est: quæ autem
per se in singulis eueniant, ea nobis sunt
consideranda. Primum itaque videamus
de regia. Est autem hæc vi atque potesta-
te generalis, sed habet formas quatuor,
Nummariam, exportandorum, impor-
tandorum, & impendiorum. Hæc singula
talia sunt. Nummariam, inquam, quando
faciendum sit vt nummi preciosi sint aut
viles. Exportandorum autem importan-
dorumque forma: quando aut quænam
excepta ipsi de iis quæ satrapis constituta
sunt, cum emolumento distrahantur. Impen-
diorum verò seu sumpuetaria forma
considerat, quoniam sumptus minuendi
sint, & quando. Item nummine impen-
dendi, an ea quæ nummis emi solent. Se-
cundo loco Satrapicam videamus. Huius
fructum genera sunt sex. Agrorum: Eo-
rum quæ cuiusque regionis sunt pecua-
ria: A mercatoribus: Ex vestigalibus: Pe-
cuaris, & quæ alia reddunt. Est autem pri-
mus omnium & præstantissimus fructus
quem agri reddunt. Eamque alij tributū
seu pensionem, alij decimam appellant.
Secundus eorum quæ propria sunt regio-
nis, alicubi aurum, alicubi argentum, ali-
cubi æs, alicubi alia quæ existere possunt.